

Mokymo priemonių rinkinys

Pedagogo vadovas

BENDROJI TEMA

NUOTRAUKŲ KONKURSAS:

Euras: ką jis mums reiškia?

1 – Kontekstas

1.1 – Euras: Europos valiutos dešimtmetis

1999 m. sausio 1 d. **euras** tapo maždaug 300 mln. europiečių valiuta. Vienuolikos Europos Sąjungos valstybių narių (Austrijos, Airijos, Belgijos, Ispanijos, Italijos, Liuksemburgo, Nyderlandų, Portugalijos, Prancūzijos, Vokietijos ir Suomijos) pinigų pakeitė **euras, o Graikija įsivedė eurą 2001-aisiais**. Šių šalių pinigų politiką dabar nustato Europos centrinis bankas (ECB).

Per pirmus trejus metus grynųjų eurų nebuvo, ši valiuta buvo naudojama tik tarpusavio atsiskaitymams negrynaisiais. Per šį laikotarpį **euras** tapo nematoma Europos piliečių valiuta, nes jų nacionalinių valiutų banknotai ir monetos buvo ir toliau naudojami kaip antriniai **euro** vienetai.

1.2 – 2002 m. euras tampa tikrove

Eurų banknotai ir monetos buvo paleisti į apyvartą 2002 m. sausio 1 d. ir pakeitė nacionalinių valiutų banknotus ir monetas.

Šiandien **eurai** yra teisėta mokėjimo priemonė 16-oje iš 27 ES valstybių narių: Austrijoje, Airijoje, Belgijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Italijoje, Kipre, Liuksemburge, Maltoje, Nyderlanduose, Portugalijoje, Prancūzijoje, Slovakijoje, Slovėnijoje, Suomijoje ir Vokietijoje (įskaitant ir tam tikroms valstybėms priklausančias teritorijas ir salas). Kartu šios šalys sudaro **euro erdvę** (arba **euro zoną**), kurioje dabar gyvena maždaug **329 mln. gyventojų**.

Be to, **euras** yra ir Monako, Vatikano miesto ir San Marino Respublikos valiuta – šios šalys turi sudariusios su ES specialius piniginius susitarimus, nors jos ir nėra ES ar euro zonos narės.

Jungtinė Karalystė ir Danija išsiderėjo išimtinis straipsnius dėl ekonominės ir pinigų sąjungos Europos Sąjungos sutartyje (Mastrichto sutartyje), pagal kurią buvo įvesta bendra valiuta. Tačiau kitos devynios valstybės narės (Bulgarija, Čekijos Respublika, Estija, Latvija, Lietuva, Vengrija, Lenkija, Rumunija ir Švedija) įsives **eurą**, kai tik įvykdys konvergencijos kriterijus, nustatytus Mastrichto sutartyje.

2 – Konkursas

Konkurso tikslas – paskatinti paauglius susimąstyti, kaip jie asmeniškai vertina bendros valiutos – euro – egzistavimą, ir suvokti svarbų euro statusą tiek Europos Sąjungoje, tiek tarptautinėje bendruomenėje.

Be to, konkursu siekiama padėti mokytojams ir moksleiviams suprasti euro vaidmenį, kuriant bendrą europinį identitetą.

3 – Konceptualus požiūris

Šiame mokymo priemonių rinkinyje pateikiamas supaprastintas požiūris į pinigų sąvokas, leidžiantis šioje srityje nesispecializuojantiems organizatoriams padėti jaunuoliams suprasti esminius faktinius pokyčius, kuriuos lėmė **euro** įvedimas ir jo poveikis piliečiams.

Euras yra „valiuta“

Euras tuo pačiu metu yra **apskaitos vienetas, vertės kaupimo priemonė ir mokėjimo priemonė**.

Nuo 1999 m. **euras** yra **apskaitos vienetas**, naudojamas registruojant sandorius, pirmiausia tarpbankinius.

Kaip **mokėjimo priemonė**, **euras** egzistuoja dviem pavidalais:

- kaip **grynieji pinigai**: banknotai, kuriuos leidžia ECB, ir monetos, kurias išleidžia į apyvertą valstybių narių valdžios įstaigos; ir
- kaip **negrynieji pinigai**: pirmiausia tai bankų saugomi indėliai (tarp jų ir **elektroniniai pinigai**, naudojami elektroninių mokėjimų sistemose).

Euras yra **vertės kaupimo priemonė** (arba santaupos). Santaupas galima laikyti („slėpti čiužinyje“) arba investuoti. Europos centrinis bankas yra euro vertės laiduotojas.

Euras yra bendra „valiuta“

Bendra valiuta sudaro sąlygas bendrosios Europos rinkos konsolidacijai. Valiuta sudaro prekybos pagrindą, o bendra valiuta, egzistuojanti Europos Sąjungoje, logiškai papildo laisvą žmonių, prekių, kapitalo ir paslaugų judėjimą bendrojoje rinkoje. Bendra valiuta reiškia, kad užkertamas kelias euro zonos narių konkurencinei devalvacijai (valiutų konkurencijai).

Prisijungimas prie euro ir bendros piniginės politikos reikalauja užtikrinti biudžeto vykdymo tvarką, kuri savo ruožtu iš dalies užtikrina stabilias kainas ir ekonomikai naudingas stabilias, žemas palūkanų normas.¹

Siekiant užtikrinti bendros valiutos patikimumą, pageidaujančios dalyvauti šalys privalo vengti priešingos viena kitai ekonominės politikos. Laikydamosi reikalavimų dėl valstybės finansinio stabilumo, infliacijos ir palūkanų dydžio (vadinamųjų konvergencijos kriterijų), šalys rodo savo pasiryžimą įgyvendinti į stabilumą orientuotą ekonominę politiką.

Euras ir Europos piliečiai

Euro įvedimas tapo kokybiniu šuoliu Europos integracijos procese. Iki to laiko pinigų leidyba buvo suvereni privilegija, išskirtinė valstybės prerogatyva. **Euro** atsiradimas reiškė tikrą atskirų valstybių suverenumo perkėlimą Europos Sąjungai.

Be to, **euras** pakeitė Europos sampratą ir palengvino judėjimą tarp valstybių: išnykus „galvos skausmui“ dėl bandymo perskaičiuoti skirtingomis valiutomis išreikštas kainas ir su tuo susijusiems valiutos keitimo mokesčiams, tapo įmanoma tiesiogiai lyginti kainas ir gyvenimo lygį.

---

¹ Žemos palūkanų normos sudaro sąlygas žmonėms pigiau skolintis pinigų investicijoms. Panašiai ir vartotojų paskolos skatina namų ūkius didinti vartojimą. Šie du kartu vykstantys procesai skatina augimą ir užimtumą.

Euro erdvė ir pasaulinė ekonomikos krizė

Nuo 2007 m. **euras** jau įrodė savo vertę sunkmečio laikais. Jo tvirtumas ir stabilumas pasaulio ekonomikoje leido jam atlaikyti sunkmetį ir taip apsaugoti **euro** zonos valstybes nares.

2009 m. spalio 7 d. savo *Metiniame pranešime apie euro zoną*² Europos Komisija pareiškė, kad *krizės metu euras buvo svarbi apsauga. Euras veiksmingai apsaugojo euro zoną nuo audringų valiutų kursų ir palūkanų normų pokyčių, kurie praeityje padidėjus įtampai finansų rinkoje padarė daug žalos valstybėms narėms.*

---

² <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?checktexts=checkbox&val=502233%3Acs&pos=2&page=1&lang=lt&pgs=10&nbl=21&lst=505800%3Acs%2C502233%3Acs%2C484736%3Acs%2C475534%3Acs%2C460334%3Acs%2C452319%3Acs%2C448314%3Acs%2C438287%3Acs%2C436242%3Acs%2C435691%3Acs%2C&hwords=communication%257Ezone%2Beuro%257E&action=GO&visu=%23texte>

4 - Europos komitetų taikomi sėkmės kriterijai ir vertinimo kriterijai

Ko siekiama	Ko reikalaujama	Kas bus stebima ir naudojama, vertinant kiekvieną darbą
Veikla	Vertinama kaip sėkminga, jei:	
Nuotrauka, atsakanti į klausimą: „Euras: ką jis mums reiškia?“	<p>a. Nuotrauka pasiekiamas tikslas – pavaizduoti kurį nors bendros valiutos aspektą, aktualų jauniems europiečiams.</p> <p>b. Nuotrauka tinka euro reprezentavimui, ypač šalyse, kuriose jis dar neįvestas.</p>	<p>a. Pranešimo perteikimas: nuotrauka akivaizdžiai išryškina konkrečius bendros valiutos aspektus, aktualius Europos piliečiams.</p> <p>b. Kūrybingumas: kadro arba fotomontažo originalumas.</p> <p>c. Estetiškai gražus darbas.</p>
Trumpas paaiškinimas, papildantis arba paaiškinantis nuotrauką	<p>a. Šiuo paaiškinimu parodoma, kad bendros valiutos įvedimo istorija plačiąja prasme yra suprata ir suvokiama bendrame suvienytos Europos kūrimo kontekste.</p> <p>b. Pateiktas darbas yra bendrų apmąstymų rezultatas.</p>	<p>a. „Bendros valiutos“ samprata yra integruota į darbą.</p> <p>b. Tekstas papildo nuotrauką, paaiškindamas kitas bendros valiutos įvedimo pasekmes europiečiams.</p> <p>c. Nurodyti komandinio darbo etapai, aiškiai pateikiamos nuotraukoje vaizduojamo objekto pasirinkimo priežastys, nurodytas vadovaujančio suaugusiojo vaidmuo.</p>

5 - Pamokų plano įžanga

Pageidautina, kad konkurse dalyvaujantys paaugliai išmanytų ekonominius ir pinigų reikalus bei turėtų Europos integracijos istorijos pradmenis.

Etapai:

- Atsižvelgiant į specifinį temos pobūdį, rekomenduojamas darbas grupėmis, kurias sudaro trys paaugliai, vadovaujant suaugusiajam (tėvui, draugijos nariui, kvalifikuotam specialistui). Suaugęs asmenys gali vadovauti daugiau nei vienai grupei.
- Grupės vadovas turi teikti esmines žinias, nurodydamas tinkamus interneto adresus arba asmeniškai pateikdamas informaciją.
- Dalyviai turi būti skatinami ieškoti informacijos žiniasklaidoje (ypač internete), atlikti tiriamąjį darbą ir apmąstyti šiuos klausimus.
- Siekiant padėti paaugliams įsisavinti pateiktas sampratas, reikia plačiai naudoti moksleivių atliekamus pristatymus, žaidimus vaidmenimis ir pan.

Daugiakalbiai šaltiniai ir literatūros sąrašai internete

„Oficialūs“ Europos Sąjungos tinklalapiai yra ypač svarbūs: paaugliams būtina išmokti naudotis šiais tinklalapiais, užuot skaičius nepatikrintus šaltinius.

A- Europos Komisijos Ekonomikos ir finansų reikalų generalinio direktorato (DG ECFIN) tinklapis yra pagrindinis šaltinis: http://ec.europa.eu/dgs/economy_finance/index_en.htm.

Visomis Sąjungos kalbomis skelbiami ištekliai:

1. Euro pagrindinis puslapis

http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/index_lt.htm

2. Pirmojo euro dešimtmečio sukaktuvės, EMU@10

http://ec.europa.eu/economy_finance/emu10/citizens_lt.htm

Dokumentinis filmas euro tema

http://ec.europa.eu/economy_finance/articles/euro/article13594_en.htm

3. Informacija, skirta

vaikams http://ec.europa.eu/economy_finance/netstartsearch/euro/kids/learn_lt.htm

4. Žaidimai, viktorina

http://ec.europa.eu/economy_finance/netstartsearch/euro/kids/index_lt.htm

5. Dokumentai plačiajai visuomenei (kai kurie puslapiai tik angliškai)

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/general/index_en.htm

B- Europos centrinio banko tinklapis, pateikiamas 22 Europos Sąjungos kalbomis, taip pat yra naudingas informacijos šaltinis.

<http://www.ecb.int/ecb/welcome/html/index.lt.html>

<http://www.ecb.int/euro/play/html/index.lt.html>

Kiti ištekliai

http://www.aede.eu/uk/europe_in_the_making.html AEDE (Europos mokytojų asociacijos) tinklalapis anglų, prancūzų, vokiečių ir ispanų kalbomis skelbia daug naudingos informacijos, taip pat ir techninį žodyną. Jis daugiausia skirtas suaugusiems žmonėms ir studentams.

6 – Siūlomas pamokų planas

1. Dokumentai

Viktorina, parengta tokiu formatu, kad tiktų rodymui ekrane.

Kiekvienam dalyviui po egzempliorių „Sėkmės kriterijų“³ lentelės.

Jeigu interneto prieigos nėra, kiekvienam dalyviui (spalvotai) atspausdinkite 2009 m. euro zonos žemėlapi.

http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/countries/index_lt.htm papildys tinklalapį http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/why/index_lt.htm

2. Priemonės

- kabinamasis bloknotas
- viktorinos atsakymų lapas
- grublėtas popierius
- Jeigu įmanoma, vaizdo projektorius ir sparti interneto prieiga
- vienas fotoaparatas darbo grupei
- Jeigu įmanoma, vienas nešiojamasis kompiuteris grupei ir vaizdų tvarkymo programinė įranga
- ekonomikos terminų žodynas

3. Grupės ar klasės parengimas

Išdėstykite klasę taip, kad visos grupės matytų ekraną.

1. Trukmė: dvi valandos⁴

4. Vadovavimas užsiėmimui

Pirmasis etapas

Pirmo etapo metu siekiama nustatyti metodą ir surinkti dokumentinę medžiagą. Dviejų trijų paauglių grupelės kolektyviai apibrėžia metodologiją, kuria remsis vykdydami reikalavimus, pateiktus „sėkmės kriterijuose“.

Veikla klasėje

Trumpa **įžanga**.

Projektoriumi parodykite „Viktoriną“: mokiniai rašo atsakymus ant popieriaus.

Projektoriumi parodykite **euro** erdvės žemėlapi (arba išdalykite): http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/countries/index_lt.htm.

---

³ Žr. aukščiau.

⁴ Visus etapus galima praeiti per dvi dviejų valandų pamokas.

Panagrinėkite **euro** zonos valstybių narių pavadinimus ir užrašykite juos ant kabinamojo bloknoto.

Puslapio projekcija.

Paprašykite, kad vienas iš moksleivių (jaunuolių) garsiai perskaitytų įžanginę puslapio pastraipą:

http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/why/index_lt.htm

Išsiaiškinkite visus sunkius žodžius ir posakius bei užrašykite juos ant kabinamojo bloknoto.

Grupėse

Susiraskite visus šiuos žodžius ir posakius žodyne (arba tegu juos paaiškina vadovaujantis suaugęs asmuo).

Kiekviena grupė išrenka tris posakius, pristatančius eurą.

Kiekvienas paauglys pats turi apmąstyti, ar mano, kad euras jį vienaip ar kitaip liečia, ar ne, ir kodėl.

Apibendrinkite grupės atsakymus.

Konkursas

Pristatykite „sėkmės kriterijus“.

Grupė sukuria strategiją, kaip:

- pasirinkti norimą vaizduoti objektą,
- nustatyti patį geriausią vaizdavimo būdą.

Paprašykite dalyvių iki kito etapo išnagrinėti konkrečias situacijas, kuriose **euras pakeitė jaunujų europiečių gyvenimą**.

Praneškite grupei, kad nuotraukos tema bus pasirinkta per trečiąjį etapą.

Antrasis etapas

Grupėse

Remdamasi spaudos straipsniais ir kita dokumentacija, kiekviena grupė parengia sąrašą konkrečių situacijų, kuriose minimas **euro** naudojimas:

- juos supančioje aplinkoje,
- jų šalyje,
- Europoje.

Kiekviena grupė pasirenka situaciją ir parengia:

- epizodo, pristatomo visai klasei ar grupei, scenarijų,
- trumpą tekstą, parašytą pranešimo spaudai stiliumi.

Veikla klasėje

Kiekviena grupė pristato pasirinktą situaciją kaip žaidimą vaidmenimis, taip pat pristato savo „pranešimą spaudai“.

Bendra diskusija ir grupės apibendrinimas.

Kitam etapui kiekvienas dalyvis turi surasti nuotrauką (popierinėje spaudoje arba internete) ir (arba) padaryti nuotrauką, atspindinčią pristatytą situaciją.

Trečiasis etapas

Grupėse

Rastų arba padarytų nuotraukų nagrinėjimas.

Pastabos apie visas nuotraukas įrašomos į tokią lentelę:

Situacijos atvaizdavimas ir aktualumas	Kompozicijos ir meninio vaizdo kokybė

„Sėkmės uždavinių“ lentelės nagrinėjimas.

Kokias **problemas reikėtų išspręsti**, siekiant įvykdyti reikalavimus?

Ta pati lentelė pasitelkiama, apibendrinant atsakymus.

Kokią situaciją arba kokį objektą norime nufotografuoti konkursui?

Ar būtų naudingiau (paprasčiau) sukurti fotomontažą?

Kaip? Kodėl?

- Apibendrinkite atsakymus ir pasirinkite temą (turėkite omenyje nuotraukos arba montažo galimumą).
- Grupė parengia trumpą anotaciją (iki 150 spaudos ženklų) ir atsako į pateikimo formos klausimus (kiekvienas atsakymas turi būti iki 500 spaudos ženklų).
- Grupė sudaro užduočių planą ir paskirsto užduotis grupės nariams.

Ketvirtasis etapas

Grupėse

Patikrinkite kiekvienam asmeniui skirtas užduotis.

Padarykite nuotrauką arba sukurkite montažą.

Galutinai suderinkite pristatymo tekstą.

Veikla klasėje

Nuotraukų pristatymas.

Kiekviena grupė pristato savo darbo rezultatus, skaitydama parengtą pristatymo tekstą.

Bendra diskusija.

Grupėse

Grupės retušuoja savo nuotrauką arba atlieka reikiamus parengto pristatymo teksto pataisymus.